

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024

Мартин А. Г.
д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м.Київ, Україна

Водянюк С. І.
магістр 1 року навчання
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м.Київ, Україна

РЕКВІЗИЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

З 24 лютого громадяни України живуть в новій реальності, яка продиктована військовою агресією російської федерації. В цих умовах розширилися повноваження Держави для забезпечення негайних оборонних потреб. Реквізиція земельних ділянок в умовах воєнного часу є необхідним інструментом для забезпечення національної безпеки та ресурсного забезпечення воєнних потреб, проте вона повинна здійснюватися з урахуванням прозорості, справедливості та компенсації власникам землі, з метою підтримки стійкості суспільства та прав людини.[2]

Реквізиція — це примусове оплатне відчуження майна державою у власника за надзвичайних обставин на підставі та в порядку, встановленому законом, за умови попереднього і повного відшкодування його вартості або без нього. Метою реквізиції є не припинення протиправної поведінки власника, а — усунення наслідків або запобігання наслідкам, що виникли або можуть виникнути через стихійне лихо, аварію, епідемію, епізоотію, воєнний або надзвичайний стан та за інших надзвичайних обставин.[1]

Реквізиція є способом припинення права власності на майно (у тому числі на земельні ділянки) у разі стихійного лиха, аварії, епідемії, епізоотії, в умовах воєнного або надзвичайного стану та за інших надзвичайних обставин з метою суспільної необхідності та є одночасно способом виникнення винятково права державної власності. У законодавстві України також надано визначення

примусового відчуження майна та вилучення майна: примусове відчуження майна – позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості.[3][1]

Оскільки реквізиція застосовується за надзвичайних обставин, які вимагають негайних дій, вона відбувається в позасудовому (адміністративному) порядку за рішенням органів державної влади. Адміністративний порядок реквізиції майна у власника обумовлений необхідністю швидкої реакції від органів державної влади на надзвичайні обставини. Примусове відчуження майна у зв'язку із запровадженням та виконанням заходів правового режиму воєнного стану здійснюється за рішенням військового командування. Хоча ч. 1 ст. 4 Закону №4765-VI вимагає погоджувати рішення про реквізицію майна з відповідною місцевою державною адміністрацією, виконавчим органом місцевої ради або Радою міністрів АРК, однак, відповідно до ч. 2 ст. 4, у місцевостях, де тривають бойові дії, примусове відчуження або вилучення майна відбувається за рішенням військового командування без такого погодження.[1]

Оцінка майна, що підлягає примусовому відчуженню, проводиться у порядку, встановленому законодавством про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну

діяльність. У разі неможливості залучити до оцінки майна суб'єктів оціночної діяльності — суб'єктів господарювання така оцінка проводиться суб'єктами оціночної діяльності — органами державної влади або органами місцевого самоврядування за погодженням із власником майна. У разі відмови або відсутності власника майна зазначені органи мають право проводити таку оцінку самостійно. Оцінка майна, за якою попередньому власнику було відшкодовано вартість примусово відчуженого майна, може бути оскаржена до суду.[2]

Для отримання повної компенсації за примусово відчужене в умовах правового режиму надзвичайного стану майно його колишній власник або уповноважена ним особа після скасування правового режиму надзвичайного стану звертається до органу, що прийняв рішення про таке відчуження, за місцем відчуження майна із заявою, до якої додаються акт і документ, що містить висновок про вартість майна. Колишній власник майна, примусово відчуженого у зв'язку із запровадженням та здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, може вимагати взамін надання йому іншого майна, якщо це можливо. Якщо майно, що було примусово відчужене у юридичних і фізичних осіб, після скасування правового режиму воєнного стану зберіглося,

колишній власник або уповноважена ним особа має право вимагати у судовому порядку повернення такого майна на умовах, визначених законом.[2]

Висновок. Отже реквізиція земельних ділянок в умовах воєнного часу необхідна для національної безпеки, але вимагає справедливого та компенсаційного підходу до власників майна.

Список використаних джерел

1. ГЛАВКОМ Реквізиція. Все, що треба знати про примусове відчуження приватного майна під час війни // 08.04.2022. URL: <https://glavcom.ua/publications/rekviziciya-vse-shcho-treba-znati-pro-primusove-vidchuzhennya-privatnogo-mayna-pid-chas-viyuni-836480.html>

2. Рада бізнес-омбудсмена України Питання реквізиції майна в умовах воєнного стану // – 2022. -, ст. 2-13. URL:<https://boi.org.ua/upload/io/ih/rekviziciya%20mai%CC%86na.pdf>

3. Чаплик І.Д. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право // -2022.-, ст. 214-218. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/05/34.pdf>

REQUISITION OF LAND PLOTS IN WARTIME CONDITIONS

Abstract. Since February 24, the citizens of Ukraine have been living in a new reality dictated by the military aggression of the Russian Federation. Under these conditions, the powers of the state to ensure immediate defense needs have been expanded. The requisitioning of land plots in wartime is a necessary tool to ensure national security and resource provision for military needs, but it must be carried out with transparency, fairness and compensation to land owners, in order to maintain the resilience of society and human rights.